

Ympäristövastuuohjelma

Ympäristövastuuohjelma koskee kaikkea Opiskelijoiden Liikuntaliiton toimintaa. OLL pyrkii tällä ohjelmalla vähentämään hiilijalanjälkeään portaittain ja olemaan hiilineutraali järjestö vuoteen 2025 mennessä.

Sisällysluettelo

Alustus	3
Tapahtumat	4
Opiskelijoiden SM-kisat (OSM) ja muut OLL:n koordinoimat liikuntatapahtumat	4
Jätteet	4
Kioskitarjoilut	4
Liikenne	4
Palkinnot	5
Muut toimet	5
SELL Student Games	5
Ravintola- ja kioskipalvelut	5
Oheistuotteet	5
Koulutukset, liittokokoukset ja muut OLL:n järjestämät tapahtumat	6
Liikenne	6
Ruoka	6
Tapahtumapaikka	6
Käytettävät materiaalit	6
Toimisto	7
Hankinnat	7
Energia	7
Ruoka	7
Matkustaminen ja liikkuminen	8
Jätteet	8
Kansainväliset opiskelijaliikuntajärjestöt ja -verkostot	8
Elintarvikkeiden ympäristöystävällisyys ja vastuullisuus	9
Hiilijalanjälki	10
Vastuullisuus	10
Ympäristön monimuotoisuus	11
Toiminnan avuksi	11
Tarjouspyyntöihin liitettäviä kysymyksiä, suosituksia ja vaatimuksia	11
Ruokatarjoilut	11

Alustus

Ilmastonmuutos, luonnonvarojen ylikulutus, monimuotoisuuden katoaminen ja ympäristön roskaantuminen ovat aikamme ja tulevaisuuden suurimpia katastrofeja. Ilmastonmuutoksen hillitsemisestä ja ympäristönsuojelusta vapaata saareketta ei pidä olla, ja siten myös OLL:n toiminta vaatii tarkastelua ja muutoksia.

Ympäristövastuuohjelmaa varten laskimme OLL:n hiilijalanjäljen vuodelta 2018. Hiilijalanjäljen laskenta aloitettiin syksyllä 2019. Vuonna 2018 hiilijalanjälkemme oli 55 151 kg hiilidioksidiekvivalenttia (CO₂ekv). Tavoitteenamme on puolittaa hiilijalanjälkemme vuoden 2021 loppuun mennessä ja olla hiilineutraali järjestö vuoteen 2025 mennessä. Ensimmäiset tulokset saamme vuoden 2022 aikana, kun vuoden 2021 hiilijalanjälki on laskettu.

Opiskelijoiden Liikuntaliitto tukee jäsenyhteisöjään ympäristövastuullisuudesta tapahtumissa ja muussa toiminnassa esimerkiksi kouluttamalla heitä tai suosittelemalla sopivia koulutuksia.

Muutoksia tähän ohjesääntöön voidaan tehdä hallituksen kokouksessa yksinkertaisella äänten enemmistöllä annetuista äänistä. Muutoksien on perustuttava tieteellisesti tutkittuun tietoon ilmastonmuutoksesta, luonnonvarojen ylikulutuksesta, monimuotoisuuden katoamisesta ja ympäristön roskaantumisesta.

Liiton hallitus käy ympäristövastuuohjelman läpi vuosittain ja muuttaa sitä tarvittavin osin.

Tämä ympäristövastuuohjelma on hyväksytty Opiskelijoiden Liikuntaliiton hallituksen kokouksessa 21.4.2020.

Tapahtumat

2. Opiskelijoiden SM-kisat (OSM) ja muut OLL:n koordinoimat liikuntatapahtumat

2.1. Jätteet

Jätteen määrää pyritään ensisijaisesti vähentämään kulutusvalinnoilla. Jätteistä lajitellaan vähintään metalli, lasi, kartonki, paperi, biojäte, pantilliset juomapakkaukset sekä mahdollisuuksien mukaan muovi. Muu jäte kierrätetään myös asianmukaisesti. Tällä hetkellä useissa tapahtumissa jätteiden kierrätyksen vaihtoehdot ovat rajoittuneet sekajätteeseen ja pantillisiin juomapakkauksiin.

2.2. Kioskitarjoilut

Moni OSM-kisajärjestäjä kerää kioskimyynnillä rahaa toimintaansa. Kioskien valikoimaan on sisältynyt esimerkiksi kahvi, tee, virvoitusjuoma, kinkku- ja juustosämpylä, mokkapala, makkara ja lihapiirakka. Edellytämme, että ensisijaisesti suositaan täysin kasviperäisiä tuotteita ja toissijaisesti lähivesien kaloja. Tapahtumiin ei osteta eikä tarjota lihaa (kala ja hyönteiset pois lukien). Maitotuotteita vältetään mahdollisuuksien mukaan. Lue lisää kohdasta "Elintarvikkeiden ympäristöystävällisyys ja vastuullisuus".

2.3. Liikenne

Tapahtumat järjestetään paikoissa, joihin on hyvät julkisen liikenteen yhteydet, ja liikenneyhteyksistä informoidaan osallistujia. Jos tämä ei ole mahdollista, tulee tapahtumajärjestäjän suunnitella muita keinoja liikenteestä aiheutuvien päästöjen vähentämiseksi. Näitä keinoja ovat esimerkiksi yhteiskuljetuksen järjestäminen ja

kimppakyytien suosiminen.

2.4. Palkinnot

Mitaleja ja muita palkintoja hankittaessa suositaan ympäristöystävällisintä vaihtoehtoa kilpailutuksen yhteydessä.

2.5. Muut toimet

Kannustetaan kisajärjestäjiä innovoimaan toimintaansa uusia tapoja hiilijalanjäljen pienentämiseksi ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi. Hyviä käytänteitä jaetaan eteenpäin tapahtumajärjestäjille. Kisajärjestäjiä tuetaan ympäristöystävällisyyden huomioimisessa ja esimerkillisiä toimijoita voidaan palkita tunnustuksella tai muulla parhaaksi katsotulla tavalla.

3. SELL Student Games

3.1. Ravintola- ja kioskipalvelut

SELL-kisojen ravintola- ja kioskipalveluita tulee kehittää ympäristöystävällisemmiksi. Tarjottavan ja myytävän ruoan kohdalla suositaan ensisijaisesti täysin kasviperäisiä tuotteita ja toissijaisesti lähivesien kaloja. Lihatuotteiden tarjoilua ja myymistä vältetään (kala ja hyönteiset pois lukien). Maitotuotteita vältetään mahdollisuuksien mukaan. Ruokapaikkojen kilpailutuksessa otetaan huomioon ympäristövaikutukset. Lue lisää kohdasta "Elintarvikkeiden ympäristöystävällisyys ja vastuullisuus".

3.2. Oheistuotteet

Oheistuotteiden tarvetta tulee arvioida erittäin kriittisesti ja niiden valinnassa tulee panostaa ekologisuuteen, laatuun, käyttökelpoisuuteen sekä kierrätettävyyteen. Tällä hetkellä suuri osa ilmaiseksi osallistujille, taustahenkilöille tai yhteistyökumppaneille jaettavista tuotteista on hyödyttömiä,

kertakäyttöisiä tai huonolaatuisia.

4. Koulutukset, liittokokoukset ja muut OLL:n järjestämät tapahtumat

4.1. Liikenne

Tapahtumat järjestetään paikoissa, joihin on hyvät julkisen liikenteen yhteydet tai niihin järjestetään yhteiskuljetus. Näistä mahdollisuuksista informoidaan osallistujia. Tapahtumiin pyritään mahdollistamaan osallistuminen myös etäyhteydellä.

4.2. Ruoka

Ensisijaisesti suositetaan täysin kasviperäisiä tuotteita ja toissijaisesti lähivesien kaloja. Tapahtumiin ei osteta eikä tarjota lihaa (kala ja hyönteiset poislukien). Maitotuotteita vältetään mahdollisuuksien mukaan. Ruokapaikkojen kilpailutuksessa otetaan huomioon ympäristövaikutukset. Lue lisää kohdasta "Elintarvikkeiden ympäristöystävällisyys ja vastuullisuus".

4.3. Tapahtumapaikka

Suositaan tapahtumapaikkoja, joilla on ympäristöjärjestelmä, -sertifikaatti tai vastaava osoituksena ympäristövastuullisuudesta. Suositetaan energiatehokkaita tapahtumapaikkoja, jotka käyttävät uusiutuvaa energiaa.

4.4. Käytettävät materiaalit

- Kaikki tapahtumien informointi suoritetaan ensisijaisesti sähköisesti.
- Kaikki koulutusmateriaali jaetaan sähköisessä muodossa.
- Lähtökohtaisesti tapahtumiin ei tuoteta kertaluonteisia materiaaleja, vaan hyödynnetään OLL:n omia tapahtumamateriaaleja sekä muita uudelleen

käytettäviä materiaaleja.

- Tapahtumissa jaetaan vain tilanteen kannalta välttämättömiä markkinointimateriaaleja.
- Muistamisissa suositaan aineettomia, eettisiä ja kotimaisia tuotteita
- Tapahtumassa ei lähtökohtaisesti käytetä kertakäyttöisiä astioita. Astioiden ollessa kertakäyttöisiä suositaan biohajoavia tai pahvisia astioita.

Toimisto

9. Hankinnat

- Kaikissa hankintapäätöksissä huomioidaan ensisijaisesti hankintojen koko elinkaaren ekologinen kestävyys. Valinnoissa priorisoidaan mahdollisuuksien mukaan aina ympäristöystävällisiä vaihtoehtoja. OSS-Järjestöpalveluiden hankinnat vaaditaan toteuttamaan samalla tavalla.
- Tilattavien tuotteiden kohdalla otetaan huomioon yrityksen ympäristöystävällisyys.
- Kertaluonteiseen tarpeeseen tarkoitetuissa hankinnoissa pyritään tuote ensisijaisesti lainaamaan tai vuokraamaan.

10. Energia

Käytetään EKOenergia-merkittyä energiaa sähkön, lämmön ja kaasun hankinnassa. Mikäli OLL ei itse tee energiasopimuksia, pyrkii se vaikuttamaan sopimuksien sisältöön. Lue lisää [EKOenergia-sivustolta](#) (linkki ohjaa pois sivustolta).

11. Ruoka

Ensisijaisesti suositaan täysin kasviperäisiä tuotteita ja toissijaisesti lähivesien kaloja. Tapahtumiin ei osteta eikä tarjota lihaa (kala ja hyönteiset pois lukien). Maitotuotteita

vältetään mahdollisuuksien mukaan. Ruokapaikkojen kilpailutuksessa otetaan huomioon ympäristövaikutukset. Lue lisää kohdasta "Elintarvikkeiden ympäristöystävällisyys ja vastuullisuus".

12. Matkustaminen ja liikkuminen

- Kaikilla matkoilla suositetaan julkista liikennettä, työmatkapyöräilyä ja kävelyä.
- Työtehtävissä omaa autoa tai taksia käytetään vain, kun se on perusteltua esimerkiksi terveydellisistä syistä tai kohteeseen ei kulje julkinen liikenne tai kantamuksia ei ole mahdollista kuljettaa yksin.
- Kotimaassa ja lähialueilla, johon on juna- tai linja-autoyhteys, ei lennetä. Lentäessä tulee suosia suoria lentoja. Lennot kompensoidaan.
- Tapaamiset järjestetään paikoissa, joihin osallistujien on helppo saapua kävellen, pyöräillen tai julkista liikennettä hyödyntäen.

13. Jätteet

- Jätteen määrää pyritään ensisijaisesti vähentämään kulutusvalinnoilla.
- Jätteistä kierrätetään biojäte, energiajäte, kartonki, paperi, lasi, metalli, muovi, puu, rakennus, sähkö- ja elektroniikkalaiteromu sekä vaaralliset jätteet.

Kansainväliset opiskelijaliikuntajärjestöt ja -verkostot

Kansainvälisiltä opiskelijaliikuntajärjestöiltä ja -verkostoilta (FISU, EUSA, ENAS ja SELL) vaaditaan ympäristöasioiden huomioimista päätöksenteossa ja tapahtumien järjestämisessä. Vaikuttamistyöstä tehdään Suomen Olympiakomitean [Environmental Responsibility 2019 -ohjeistuksen](#) (linkki ohjaa pois sivustolta) sekä tämän dokumentin pohjalta. Ajamme

etäosallistumismahdollisuutta kansainvälisissä kokouksissa.

Elintarvikkeiden ympäristöystävällisyys ja vastuullisuus

Hiilijalanjälki

Yksi suurimmista ravinnon hiilijalanjäljen tuottajista on karja. Kuormaa lisäävät suuresti karjan rehujen tuottamiseen käytettävät resurssit sekä märehitjoiden tuottamat kasvihuonekaasut kuten metaani. Myös laidunmaat ja rehun kasvattamiseen tarvittava viljelymaa vievät pinta-alaa esimerkiksi luonnonvaraisilta metsiltä. Kasvipärisen ruoan suosiminen vähentää siis merkittävästi ravinnon hiilijalanjälkeä. Myös maitotuotteita kannattaa korvata kasvipärisillä valmisteilla.

Lisäksi lihan tuotannon muista vaiheista, kuten kuljetuksesta, aiheutuu ympäristökuormaa, mutta niiden merkitys on vähäisempi verrattuna karjankasvatuksen aiheuttamiin päästöihin. Esimerkiksi suosimalla sesongin mukaista lähiruokaa voidaan pienentää hiilijalanjälkeä.

Vastuullisuus

Sesongin kasvien suosiminen pienentää päästöjä, sillä niiden kasvattamiseen tarvitaan vähemmän energiaa. Osa sesongin kasviksista on järkevää tuoda ulkomailta, sillä niiden kasvattaminen Suomessa sesongin ulkopuolella kasvattaisi huomattavasti kasvien hiilijalanjälkeä. Tuoreiden kasvien käyttö on myös ekologisempaa. Kotimaisia sesongin kasviksia suosimalla hiilijalanjälki pienenee. Lisätietoa sesongissa olevista tuotteista voi lukea [Satokausikalenterista](#) (linkki ohjaa pois sivustolta).

Yksi tärkeä aspekti vastuullisuuteen on ravinnontuotannon eettisyys. Yksi ongelmista on liikkalastus. Suosimalla vastuullisesti pyydettyä (esimerkiksi MSC-sertifioitu kala) tai

kotimaista lähivesien kalaa tuemme todennäköisesti kestäväää kalastusta. Lue lisää [WWF:n kalaoppaasta](#) (linkki ohjaa pois sivustolta).

Toinen ongelma on epäeettinen ravinnontuotanto. Esimerkiksi ympäristön kantokyvyn ylittävä viljely, tästä aiheutuvat ilmastohaitat sekä maataloustyöntekijöiden huono kohtelu ovat suuria ravinnontuotantoon liittyviä epäkohtia. Suosimalla esimerkiksi Reilun kaupan tuotteita, tuemme kestäväää ja vastuullista ravinnon tuotantoa.

Ympäristön monimuotoisuus

Ympäristön monimuotoisuudella tarkoitamme tässä maaperän, pölyttäjien ja muiden hyönteisten sekä kasvilajikkeiden monimuotoisuutta. Luomutuotanto ei köyhdytä maaperää yhtä paljon kuin tavanomainen viljely, joten ympäristön monimuotoisuutta voidaan edistää esimerkiksi suosimalla luomutuotantoa.

Kannattaa kuitenkin huomata, että osa kasvisluomutuotannosta kuluttaa paljon resursseja, kuten maa-alaa, vettä ja energiaa. Tällöin tuotteen päästöt ovat suuremmat kuin esimerkiksi vastaavan sesonkituotteen. Kannattaakin kiinnittää huomiota vaihtoehtoisten tuotteiden tosiasialliseen ympäristökuormaan.

Toiminnan avuksi

Tarjouspyyntöihin liitettäviä kysymyksiä, suosituksia ja vaatimuksia

Ruokatarjoilut

- Haluamme järjestää ympäristövastuullisia tapahtumia.
- Toiveenamme on, että tapahtumassa ei käytetä kertakäyttöisiä astioita. Jos kertakäyttöisiä astioita on käytettävä, valitaan biohajoavia tai pahvisia astioita.

- Tarjoiluissa suosimme Reilun kaupan tai luomukahvia ja teetä.
- Tarjoiluiden osalta ensisijaisesti suosimme täysin kasvisperäisiä tuotteita ja toissijaisesti lähivesien kaloja. Pyydämme varmistamaan, että tarjoiluissa ei käytetä uhanalaista kalaa ([Lue lisää WWF:n kalaoppaasta](#), linkki ohjaa pois sivustolta). Maitotuotteita vältämme mahdollisuuksien mukaan.

Tapahtumapaikan ympäristövastuullisuus ja energia

- Haluamme järjestää ympäristövastuullisia tapahtumia.
- Kuinka tapahtumapaikka osoittaa oman ympäristövastuullisuutensa?
- Onko tapahtumapaikalla ympäristöpolitiikkaa, omaa ympäristöohjelmaa/toimenpidesuunnitelmaa ja/tai todennettua ympäristömerkkiä tai -sertifikaattia?
- Onko tapahtumapaikan energiatehokkuutta parannettu toimenpiteillä ja käytetäänkö tapahtumapaikassa uusiutuvaa energiaa?